תדע. דשאר מתניתין שוה קתני: **טריסיס.** מעה קטנה: **דינר כסף טריסיס פונדיון ופרוטה.** אי אי קתני: **דינר מטבעות.** טבועה במטבע צורה ולא טענו משקל וחה הודה לו מטבע ואע"פ שזו כסף וזו נחשת ממין הטענה היא דכולהו מטבע ניהו: **דיקא נמי כו'.** אלמא טעמא משום דכל מטבע חד הוא ודוקא קתני: **ורב.** דבעי למימר שוה קתני הכי מפרש סיפא דקאמר שהכל מין מטבע אחד הוא כל מטבעות השנויות כאן דין אחד להם שאף הקטנה שבהן יש בה כדי הודאה לחייבו שבועה: **נימא כשמואל סבירא ליה.** דכולה מתני' דוקא קתני ומשום הכי תנן בריש אמי כסף לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה פטור משום דמה שטענו לא הודה לו אבל אי שוה טענין ליה הוה מיחייב ואע"ג דתחלת טענה שתי כסף ותו לא: ה"ג בתוספתא[ט] **דינר וזכ וזוב יש לי בידך אין לך בידי אלא דינר כסף חייב.** ופי' דינר זהוב היינו טבוע וטעמא משום דהכל מין מטבע אחד והוה ליה ממין הטענה. ומיהו סיעתא לרב הוא דמדאטריך לפרושי זהב זהוב מכלל דמתני' דתנן דינר זהב סתמא שוה קאמר ושהכל הין מטבע אחד קתני ומדסיפא שוה ריש אמי שוה וקתני ריש אמי כסף לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה פטור וע"כ משום דליכא כפירת שתי כסף הוא: **ה"ק כל האומר דינר זהב כאומר זהב [וזהוב] דמי.** וברייתא לא שהטוען מפרש זהב זהוב קאמר אלא ה"ק הטוען דינר זהב סתם דמסתמא זהב זהוב קאמר והלה אומר אין לך בידי אלא דינר כסף דהיינו נמי דינר מטבע וישנה הודאה ממין הטענה מייב: **חסר מעה פטור.** אלמא כפירת שתי כסף בעינן: **לא שנו.** דבעי טענת שתי כסף אלא בשבועה הבאה בטענת מלוה והודאת מקצת דלוה אבל שבועה בעדות עד אחד שהלוה כפר הכל ועד אחד מעידו שהוא מייב ומצא מחייבו (ט) אפילו לא טענו אלא פרוטה וכפר מייב הואיל ואם היו שנים היו מחייבין אותו ממון לפרוע דהא שוה פרוטה ממונא הוא היאיך מחייבו שבועה: **ישר וכן א"ר יוחנן** גר' וא"ג תו ישר: **מכלל דפליג עליה ר"ל.** בעיא הוא דקא בעי גמרא לימא מדקאמר וכן אמר ר' יוחנן מכלל דפליג עליה בר פלוגתיה: **א"ד מישהא הוה שהי ליה ושתיק ליה.** כך היה דרכו של ריש לקיש כשהיה ר' יוחנן אומר דבר בבית המדרש היה שוהה מלהשיב עד שיגמר רבי יוחנן כל דברו וכל טעם דבריו ואח"כ היה חולק עליו ובתוך כך יצא רבי יצחק זה מבהמ"ד ולא שמע אם נחלק עליו: **איכא דאמרי מישהי הוה שהי.** ריש לקיש מיא בני מדרשא מי אמרה ר' יוחנן להא מילתא: **ור"ג מחייב.** דלא בעי הודאה ממין הטענה: הודה

בטוענו בדינר מטבעות. פי' בקונטרס טבוע במטבע צורה ולא טענו משקל וחה הודה לו מטבע ואע"פ שזה כסף וזה נחושת ממין הטענה היא דכולהו מטבע ניהו וקשה דלעיל (דף לט:) גבי שתי כסף יש לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה מסקי' דשמואל דפטור משום דמה שטענו לא הודה לו וכ"ת דאיירי בשאינן טבועים א"כ חסרא לה טענה דאין כאן שוה ב' מעות דחסר מה שצריך ליתן כדי להטביעה וזה דוחק לומר שאין שוה פרוטה באותו חסרון ועוד דמשמע בטוענו מטבעות דעד השתא לא איירי במטבעות וסתם ב' כסף טבועים הם ועוד דקאמר הא קמ"ל דפרוטה בכלל מטבע אימא משמע דאין חידוש אלא מפרוטה דקתני והלא בשאר מטבעות נמי יש חידוש גדול דחסיב ממין הטענה ועוד דאפי' עבד גדול ועבד קטן חסיב מה שטענו לא הודה לו בפרק השואל (ב"מ דף ק.) ומנורה גדולה ומנורה קטנה אמרינן נמי לקמן (דף מג.) דמה שטענו לא הודה לו אע"פ שצורתם שוה ועוד דלשון בדינר מטבעות לא משמע בדינר טבוע ועוד דבסמוך בברייתא דדינר זהב זהוב גרסי' בכל הספרים פטור ובקונטרס לפי פירושו דוחק להגיה מייב על כן נראה לפרש בטוענו בדינר מטבעות שנתן לו דינר להחליף וליתן תחתיו מטבעות ושואל אותן מטבעות והלה טוען החזרתי כולם חוץ מדינר כסף או טריסית או פונדיון או פרוטה:

שהכל דין מטבע אחד. פירש בקונטרס שאף בקטנה שבהם יש בה כדי הודאה לחייבו שבועה ותימה הא שמעינן מריש דקתני ההודאה שוה פרוטה ודוחק לומר דסלקא דעתך דגבי תביעת דינר זהב שהיא גדולה לא חשיבא הודאה פרוטה:

אבל בטענת מלוה והעדאת עד אחד כו'. וא"ת דבשילהי הכותב (כתובות פז: ושם) אמרינן דאין נשבעין על כפירת שעבוד קרקעות אפי' בהעדאת עד אחד אלמא משרינן עד אחד להודאה במקצת ויש לומר דשמואל דהכא לטעמייה דמחייב לעיל בכפירת פרוטה דכיון דמשתבע אפרוטה מוקמיה קרא דאכל קם לשבועה בפרוטה אבל בקרקעות לא משכחת דמשתבע בשום מקום ולפי זה נ"ל דלית הלכתא כותיה דשמואל

נהך דהכא כיון דתלא בהיא דלעיל דבהיא דלעיל לית הלכתא כותיה מדתני ר' חייא לסיועיה לרב ועוד דרב פפא דה"ל בתראה סבירא ליה כרב לקמן בשמעתין[י]:

וכל מקום ששנים מחייבין אותו ממון אחד מחייבו שבועה. לאו דוקא דהא איכא כפירת שעבוד קרקעות:

[י] **והודה** לו בשעורים פטור. בס"פ המניח (ב"ק דף לה: ושם) מסיק רבה בר נתן דפטור אף מדמי שעורין ותימה דמנ"ל הא דהא לר"ג חייב בדמי שעורין דאי לאו הכי אין כאן הודאה כלל ואם כן מנ"ל לרבנן פטור ופליגי אף בדמי שעורין דלמא לא פליגי אלא אם חייב שבועה על החטין דומר בעי שבועה ולא בעי הודאה ממין הטענה ומר לא בעי ליה כו' ושמא משמע ליה לרבה בר נתן לשון פטור דפטור דמדמי שעורין אף לר"ג אפ"ה חשיב ליה הודאה:

[ט] **ור"ג מחייב.** תימה דבפרק בתרא דכתובות (דף קח: ושם) גבי פלוגתא דאדמון ורבנן קאמר ר"ג רואה אני את דברי אדמון דמחייב בטוען חבירו (ב) כדי יין וכדי שמן ומקאמר ליה אידך שמן להד"מ קנקנים נמי חמשה אית לך חמשה אית לך משום דיש בלשון הזה לשון קנקנים והשתא לר"ג אפי' אין בלשון הזה לשון קנקנים חייב דאפילו בטוענו חטים והודה לו בשעורים מחייב וא"ל דלדידיה נמי נפקא מינה אם טענו עשרה כדי שמן ואמר ליה אידך אין לך אלא חמש גם בקנקנים בהודאתו ולא מצי למימר לא הודיתי לך בקנקנים דיש בלשון הזה לשון קנקנים: **להודיעך** כחו דר"ג. דכחו עדיף דמילתא דרבנן הוי כח דפטור:

הודה

[ט] (לקמן מח:), [ב] (בהגהות מיי' הגריקא א"ל יהודה א"ש וכמ"מ אמר שמואל), [ג] (כתובות פז: ע"ש), [ד] (לעיל לט: כתובות קח:), [ה] (לקמן מה: [שבת נג. וש"נ]), [ו] (לקמן מה: חולין עה:), [ז] (ב"ק לה: ב"מ ה. [לעיל לח:]), [ח] (ב"מ ד: [לעיל לח:]), [ט] (פ"ה ה"ד), [י] (ובכתובות הארכינו ע"ש), [כ] (שייך לעיל במשנה לח:), [ל] (נ"ז שייך שם).

תורה אור השלם

1. לֹא יָקוּם עֵד אֶחָד בְּאִישׁ לְכֹל עָוֹן וּלְכֹל חַטָּאת בְּכֹל חֵטְא אֲשֶׁר יֶחֱטָא עַל פִּי שְׁנֵי עֵדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֵדִים יָקוּם דָּבָר: דברים יט טו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לא שנו וכו' ומצא מחייבו שבועה הס"ד: (ב) תוס' ד"ה ור"ג מחייב וכו' בטוען חבירו עשרה כדי שמן כל"ל ומיבות כדי יין נמחק:

גליון הש"ס

גמרא טענו חטים ושעורים. עי' רשב"ם ב"ב דף פד ע"ב ד"ה מין מ':

מוסף רש"י

לכל עון ולכל חטאת הוא דאינו קם. להיות מכחו נענש על עדותו, לא עונש נוף ולא עונש ממון, אבל קם הוא לשבועה. אמר לחבירו תן לי מנה שהלותיך, אמר לו אין לך בידי כלום ועד אחד מעידו שיש לו, חייב ליטבע לו (דברים יט טו). כל מקום ששנים כו' אחד מחייבו שבועה. על ממון שאילו היו שנים היה מקלס. עכשיו ישבע שהעד מכחש (כתובות פז:). יישר וכן אמר ר' יוחנן. יפה אמרת וכן שמעתי מר' יוחנן (שבת סג:) שפיר קאמרת (פסחים נג. חולין עה:). מישהא הוה שהי ליה. מנהגו של ריש לקיש כשאומר ר' יוחנן שמועה שאינו מודה לו, שהה ריש לקיש שעה או שתים קודם שיחלוק עליו, אולי יחזור בו, ובתוך כך יצא רב אחי ולא שמע אם נחלק עליו (חולין עה:). מישהא הוה שתי ליה. שותה מים היה כשאומר ר' יוחנן ובתוך כך יצא רב אחי (שם). טענו חטין והודה לו בשעורין פטור. דלאו ממין הטענה הוא (לקמן מב.) דבעינן הודאה ממין הטענה עצמה (ב"מ ק:) ופטור אף מדמי שעורין, דהא אמר ליה מוכנא לאו שעורין יהבי לך ואתולי מחיל גניה (ב"ק לה:).

לד א ב מיי' פ"ג מהל' טוען הלכה ח [עי' מ"מ] ממנ עשין לה טור שו"ע חו"מ סי' פח ס"ט: לה ג מיי' שם הלכה ו טוש"ע שם סעיף ד: לו ד מיי' שם ופ"א שם הל"א ממנ שם טור שו"ע חו"מ סי' כח סעיף א בהג"ה וסי' פז ס"א: לז ה מיי' פ"ג מהלכות טוען הל"א ממנ שם טוש"ע חו"מ סי' פח סי"ב:

רבינו חננאל

שוה קתני. מדקתני סיפא דינר זהב לי בידך אין לך בידי אלא דינר כסף וטריסית ופרוטה ופונדיון חייב שהכל מין מטבע אחד. ואי אמרת דוקא קתני אמאי חייב מה שטענו לא הודה לו אלא ש"מ שוה קתני וליטרא זהב שאני. ודחי ר' אלעזר ואמר מתניתין בטוענו בדינר מטבעות וקמ"ל דפרוטה בכלל מטבע היא ושאר השמועה פשוטה היא. וקי"ל בהא כרב דתני ר' חייא לסיועיה לרב סלע לי בידך אין לך בידי אלא סלע חסר שתי כסף שהן שתי מעין חייב. חסר אחד פטור ש"מ כפירת טענה שתי כסף בעינן ש"מ: **פ"סקא** שתי כסף ופרוטה לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה שהיא חצי חבה חייב: אמר רב נחמן אמר שמואל לא שנו אלא בטענת מלוה והודאת לוה. אבל בטענת מלוה והעדאת עד אחד אפילו לא טענו אלא בפרוטה וכפר בו והעיד בו עד אחד בפרוטה חייב שבועה בפרוטה שאילו היה עד אחר עם זה היה חייב לשלם פרוטה. עכשיו בעד אחד חייב שבועה שנאמר לא יקום עד אחד באיש לכל עון וגו' ואמר מר כל מקום ששנים מחייבין אותו ממון אחד מחייבו שבועה. וא"ר נחמן אמר שמואל טענו חטין ושעורין והודה לו באחד מהן חייב. א"ר יצחק וכן א"ר יוחנן: פירוש מישהא שהי יגע היה ולפיכך לא השיב. וי"א שותה היה: לימא מסייעא ליה טענו חטים והודה לו בשעורים פטור ורבן גמליאל מחייב. טעמא דטענו חטים והודה לו בשעורים כו': ת"ש טענו כלים וקרקעות הודה באחד מהן וכפר

הודה במקצת קרקע **פטור**. אלטריך לה תימא טעמא דפטור בריש משום דהוי כטענו חטים והודה לו בשעורים: **לימוד** ערוך **הוא בפיו** של רבי יוחנן **הא מני אדמון היא**. תימה דר' חייא בר אבא גופיה מוקי מילתא דאדמון כוותיה בפ' בתרא דכתובות (דף קח:) דמסיק לאדמון יש בלשון הזה לשון קנקנים ומיגו דמשתבע אקנקנים משתבע נמי על שמן ממתא גלגול וי"ל דמשום רגנן הוא דאלטריך לאסוקי דאייבי שהודה במקצת קנקנים ואפ"ה פטרי רבנן משום דלא תקשי ליה ממילתייהו דרבנן דקתאמר מעיקרא טעמא דאין בלשון הזה לשון קנקנים הא יש בלשון הזה לשון קנקנים חייב אבל אדמון לעולם מחייב אפי' הודה בכל הקנקנים דבתרתי פליגי בטענו חטין ושעורין והודה לו באחד מהן ויש בלשון הזה לשון קנקנים ודייק לה מדלא קתני במתניתין פלוגתייהו בחטין ושעורין או בשור ושה ונקט כדי (ה) יין וכדי שמן משמע דפליגי בין בלשון הזה לשון קנקנים ומדקאמר נמי ר"ג רואה אני את דברי אדמון ואי דוקא בטענו חטין ושעורין והודה לו באחד מהן פליגי מאי רואה אני את דברי אדמון הא אפי' בטענו חטין והודה לו בשעורין מחייב ופליגי נמי בטענו חטין ושעורין והודה לו באחד מהם דאי בין בלשון הזה לשון קנקנים דוקא פליגי הוה להו לרבנן למימר בהדיא אין בלשון הזה לשון קנקנים ואדמון מחייב במודה בכל הקנקנים מדלא נקט במתניתין והודה לו מקצת קנקנים אלא נקט בקנקנים דמשמע בכולהו ולא מוקי לה במקצת קנקנים אלא משום רבנן דלא משמע מילתייהו דאין בלשון הזה לשון קנקנים אלא בכה"ג והי"ק אין ההודאה ממין הטענה דלא מיבעיא במודה בכל הקנקנים דפטרי דהא אפי' יש בלשון הזה לשון קנקנים נמי פטור אלא אפילו הודה במקצת קנקנים נמי פטור דאין בלשון הזה לשון קנקנים:

וחדא בשמואל. וכן הלכה ואע"ג דקי"ל (ה) כרבי יוחנן לגבי שמואל חדא דלרבי יוחנן נמי חייב אליבא דחד אמורא ועוד דקי"ל (ו) כרב נחמן בדיני ועוד דרב פפא דהוא בתרא סבירא ליה כשמואל וכן פר"ח בשמעתין וכן עיקר ולא כמו שפסק ר"מ בכתובות (דף קח:) כרבי חייא בר אבא:

אדרבה אין אדם מעיז כו'. ואי"ת דאמרי' בפירקין (ז) מפני מה אמרה תורה מודה מקצת הטענה יש בו חזקה אין אדם מעיז כו' וי"ל אע"ג דכופר הכל נמי משתמיט מ"מ אין לו כל כך פנים לכפור הכל כמו לכפור במקצת וליכא מיגו (ח):

אשתמוטי הוא דקמשתמיט. תימה דבפ"ק דב"מ (דף ו. ושם) דייק אלא הא דאמר רב נחמן משביעין אותו שבועת היסת (דרבנן) ניחא מגו דמשיך אממונא משיך נמי אשבועתא אמאי לא משני דאשתמוטי קא משתמיט כדמשני אהתם דלעיל וי"ל משום דפריך בהדי הן פירכי עובדא ותו הא דתני רבי חייא כו' דלא מצי לשנויי הכי: **בפקדון** פסול לעדות. בפרק קמא (ב) דב"מ (דף ה:) מוקי לה דנקיט ליה בידיה ובמלוה אפילו נקיט ליה בידיה זוזי כסר דמלוה להולאה ניתנה והוא שמא צריך למעות: ומאן

הודה במקצת קרקעות פטור במקצת כלים חייב טעמא דכלים וקרקעות דקרקע לאו בת שבועה היא הא כלים וכלים דומיא דכלים וקרקעות חייב הוא הדין דאפי' כלים וכלים נמי פטור והא דקתני כלים וקרקעות קמ"ל דכי הודה במקצת כלים חייב אף על הקרקעות מאי קמ"ל תנינא [ו]זוקקין את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהן הא עיקר ההיא אגב גררא נסבה [ז]ור' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן טענו חטין ושעורין והודה לו באחת מהן פטור והאמר ר' יצחק [ח]יישר וכן אמר רבי יוחנן אמוראי נינהו אליבא דר' יוחנן ת"ש טענו חטין והודה לו בשעורין פטור ורבן גמליאל מחייב טעמא דטענו חטין והודה לו בשעורין הא חטין ושעורין והודה לו באחד מהן חייב ה"ה דאפילו חטין ושעורין נמי פטור והאי דקתני הכי להודיעך כחו דרבן גמליאל ת"ש טענו כלים וקרקעות והודה בכלים וכפר בקרקעות בקרקעות וכפר בכלים פטור הודה במקצת קרקע פטור במקצת כלים חייב טעמא דכלים וקרקעות דקרקע לאו בת שבועה היא הא כלים וכלים דומיא דכלים וקרקעות חייב ה"ה דאפילו כלים וכלים נמי פטור והא קמשמע לן דהודה במקצת כלים חייב אף על הקרקעות מאי קמ"ל זוקקין תנינא זוקקין את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהן הא עיקר ההיא אגב גררא נסבה איתיביה ר' אבא בר ממל לר' חייא בר אבא טענו שור והודה לו בשה שה והודה לו בשור פטור טענו בשור ושה והודה לו באחד מהן חייב א"ל הא מני רבן גמליאל היא אי רבן גמליאל אפילו רישא נמי אלא הא מני אדמון היא ולא דחויי מדחינא לך אלא תלמוד ערוך הוא בפיו של ר' יוחנן הא מני אדמון היא אמר רב ענן אמר שמואל [א]טענו חטין וקדם והודה לו בשעורין אם כמערים חייב אם במתכוין פטור ואמר רב ענן אמר שמואל [ב]טענו [ג]שתי מחטין והודה לו באחת מהן חייב לפיכך יצאו כלים למה שהן אמר רב פפא [ד]טענו כלים ופרוטה והודה בכלים וכפר בפרוטה פטור הודה בפרוטה וכפר בכלים חייב חדא כרב וחדא כשמואל חדא כרב דאמר כפירת טענה שתי כסף חדא כשמואל דאמר טענו חטין ושעורין והודה לו באחת מהן חייב: מנה לי בידך אין לך בידי פטור: אמר רב נחמן [ה]ומשביעין אותו שבועת היסת מאי טעמא חזקה אין אדם תובע אלא אם כן יש לו עליו אדרבה חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו אשתמוטי הוא דקא משתמיט ליה סבר עד דהוה לי ופרענא ליה תדע דאמר רב אידי בר אבין אמר רב חסדא [ו]הכופר במלוה כשר לעדות בפקדון פסול לעדות רב חביבא מתני אסיפא מנה לי בידך אמר לו הן למחר אמר לו תנהו לי נתתיו לך פטור ואמר רב נחמן [ז]משביעין אותו שבועת היסת מאן דמתני ארישא כל שכן אסיפא ומאן

הודה במקצת קרקעות פטור. שאין נשבעין על הקרקעות כדילפינן לקמן בפירקין (דף מב:) ואף הודאתן אינה מביאה לידי שבועה: **הודה במקצת כלים חייב**. שבועה אף על הקרקעות ע"י גלגול דשבועה מקצת כלים: **הא כלים וכלים דומיא דכלים וקרקעות**. כלומר משני מינין והודה באחד וכפר באחד חייב: **זוקקין**. הכלים זוקקין את הקרקעות לשבועה: **תנינא**. במסכת קדושין [כו.] נכסים שאין להם אחריות זוקקין את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהן: **הכא עיקר**. דכולה מסכת בהלכות שבועה: **והיא**. דקדושין: **אגב גררא נסבה**. מידי דתנא התם נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות בכסף בלא משיכה תני בהדייהו אלא הם זוקקין את הנכסים שיש להם אחריות לשבועה: **אדמון היא**. דבעי הודאה ממין הטענה ומיהו היכא דטענו שניה והודה לו באחד מהם חייב והא דאדמון במתני' היא מיהו הכא במסכת שבועות לא מפרשין בגמרא במאי פליגי אבל בפרק בתרא דכתובות (דף קח:) מפרשינן דבהכי פליגי: **טענו חטין וקדם והודה בשעורין**. מי שהיה לו לטעון על חטין ושעורין וטענו חטין ולא הספיק לטענו שעורין עד שקדם זה ואמר חטין אין לך בידי אבל שעורין יש לך בידי: **אם כמערים**. אם נראה לב"ד שקפץ להודות כדי שלא יטענו זה שעורין ויתחייב לו שבועה בהודאת שעורים חייב לו שבועה אם אמר לו זה שניהם יש לי בידך: **ואם במתכוין**. להשיב לו על טענתו של חטין ולא נקופץ פטור: **לפיכך יצאו כלים**. ליכתב בפירוש: **למה שהן**. להתחייב עליהם בכל שהן דהוה ליה למכתב (שמות כב) כי יתן איש אל רעהו כספים שמור ואגא אמינא מה כספים שיש ודבר חשוב אף כל שיש ודבר חשוב אגא כתב כלים לומר דהוי דבר חשוב ולא בעינן שוויהן שני כסף: **וכפר בפרוטה פטור**. כדמפרש ואזיל כרב דאמר כפירה שני כסף בעינן: **כפר בכלים**. ואפילו כל דהו כדאמרינן לכך יצאו כלים למה שהן ואי משום הודאה ממין הכפירה בהא סבירא ליה כשמואל דאמר בהודאה בחטין ושעורין והודה לו באחד מהן חייב: **היסת**. לשון אומה ששמו חכמים עליו שבועה כמו (שמואל א כו) אם ה' הסיתך בי: **אין אדם מעיז פניו [כו']: תדע**. דאמרינן אשתמוטי אשתמיט: **הכופר במלוה**. ונאו עדים והוא לא נשבע כשר לעדות ולא אמרן חשיד אממונא הוא אלא אשתמוטי קמשתמיט ליה משום דמלוה להולאה ניתנה[ז] ואין עכשיו בידו ואמה לפרוע: **בפקדון פסול לעדות**. ואפילו לא נשבע דמשעה דכפר איתחיד ליה אממונא ובב"מ בפ"ק (דף ה:) מוקמי' ליה בדאתו סהדי דהחיא שעתא הוה בידיה דליכא למימר אירכם ליה ומשתמיט עד דנחתים ומשכח ליה: **מתני אסיפא**. הא דרב נחמן: **כ"ש אסיפא**. הא אודי ליה עליו ואיכא דרכא דממונא: שבועה

ה) תוס' ד"ה לימוד וכו' ונקט כדי שמן משמע כל"ל ומיבו' כדי יין נמתק: (ו) ד"ה בפקדון יכו' בפ"ק דב"מ. כ"ב עי' בב"ק דף קה ע"ב בפרש"י דלא משמע הכי כמ"ש התוס' כאן:

מוסף רש"י

הודה במקצת קרקעות פטור. משנה דאורייתא לא על הקרקעות ולא על הכלים, שאין הודאת קרקעות מביאה לידי שבועה, שאין דין שבועה בקרקעות (לקמן מב:). **במקצת כלים**. הודה במקצת כלים, דאיכא הודאה וכפירה בלא קרקעות, חייב. לישבע אף על הקרקעות על ידי גלגול שבועה, דילפינן לה בפ"ק דקדושין (כז:) מקרא (שם). **זוקקין**. גוררין (שם) המעלטלין זוקקין את הקרקעות לישבע ע"י גלגול (ב"מ ד: קא:) הא זוקקין אנכסים קאי שאין להם אחריות, ולא אבית דין (קדושין כו:). **ומשביעין אותו**. לשאינו מודה במקצת (ב"מ ו:) **שבועת היסת**. שבועה שהסיתו חכמים לכך להסיתו להודות (שם ה:). **הכופר במלוה**. ולא נשבע ונאו עדים, כשר לעדות. דמלוה להולאה ניתנה ואינה עכשיו בידו וגולה לחתומו עד שתשיג ידו (ב"ק קה:) אלמא לאו דעתיה למיגליה דיומא אל תקום עד תמם אלא לאשתמוטי עביד (ב"מ ה:). **בפקדון פסול לעדות**. דמאי אשתמוטי איכא הכי לא ניתן להולאה ובעין הוא ואם אבד יטענו שאבד ויפטר (שם) ומוקמינן לה בדים שיש אחזון כגון דאמרי מהלי דהחיא שעתא דכפר ליה נקיט בידיה, ומפסיל אע"ג דלא אשתבע אלא אשתבע מה לי מלוה מה לי פקדון (ב"ק קו:). **מנה לי בידך אמר לו הן**. ובפני עדים ואמר להם אתם עדי (לקמן מב:). **נתתיו לך פטור**. מלשלם ומשבועה דאורייתא (שם).

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה לימוד וכו' ונקט כדי שמן משמע כל"ל ומיבו' כדי יין נמתק: (ב) ד"ה בפקדון יכו' בפ"ק דב"מ. כ"ב עי' בב"ק דף קה ע"ב בפרש"י דלא משמע הכי כמ"ש התוס' כאן:

רבינו חננאל

באחד מהן או שהודה במקצת קרקעות פטור הודה במקצת כלים חייב טעמא דכלים וקרקעות. דקרקע לאו בת שבועה היא. הא כלים וכלים דומיא דכלים וקרקעות חייב. ודחינן לה ואסיקנא לה ומאי קמ"ל זוקקין תנינא בתחלת מסכת קדושין. ואמרינן הכא בטענו כלים וקרקעות עיקרו. והתם בקדושין אגב גררא נסבה ותנא זוקקין. ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן טענו חטים ושעורין והודה לו באחד מהן פטור. איתיביה ר' אבא בר ממל טענו שור והודה לו בשה פטור. טענו שור ושה וחמור והודה לו באחד מהן חייב. ודחה הא רבן גמליאל היא. ואקשינן עליה אי רבן גמליאל אפילו בשה לא ליחייב. אמאי תני רישא פטור. ומשני הא מני אדמון היא דתלמוד ערוך הוא בפי ר' יוחנן אדמון היא מפורשין בסוף כתובות בהטוען חברו כדי שמן והודה לו בקנקנים אדמון אומר הואיל והודה ממין הטענה ישבע. יש לומר הא שינויא דר' חייא דאמר משמיה דר' יוחנן הא מני אדמון היא להעמיד דבריו הוא דאמר הכי ולא סמכינן עליה ור' יצחק פליג עליה. אמר רב ענן אמר שמואל טענו חטים וקדם והודה לו בשעורין אם כמערים הקדים והודה עד שלא יטענו עליו חייב: אם במתכוין פטור. פירוש כגון [ה] שהנתבע אינו טוען שנושה בו שעורין. ועוד אמר טענו שני מחטין והודה לו באחת מהן חייב לכך יצאו כלים למה שהן. ומסתברא כשמואל דהא ר' יצחק אמר וכן אמר ר' יוחנן. ורב פפא דהוא בתרא אמר חדא כרב דכפירת טענה שתי כסף וקיימא לן כותיה דרב בהא. ואמר חדא כשמואל טענו חטין ושעורין והודה לו באחד מהן חייב וקיימא לן כותיה. והא דדחי ר' חייא ואמר תלמוד ערוך בפי ר' יוחנן הא מני אדמון היא. ר' חייא הוא דאמר הכי להעמיד דבריו ולא סמכינן עליה. דכל כי האי גונא שינויא הוא ולא דחי' הלכתא מפורשת בשינויא: **מתני'** מנה לי בידך אין לך בידי כלום פטור. אמר רב נחמן ומשביעין אותו שבועת היסת. מאי טעמא

ה) מוקי כ"ל כשתובע.

מסורת הש"ס

ה) כ"מ ד: ק: קדושין כו., ב) [כתובות קח:], ג) [שבת נג. וש"נ], ד) שתים ממתון. כל"ל רש"ל [דפוס ראשון], ה) כ"מ ה. ו., ו) כ"ק קה: כ"מ ה:, ז) [קדושין מז.], ח) [בעירובין מז:], ט) [בכתובות יג.], י) [לקמן מב:], כ) [וע"ע תוס' כתובות יח. ותוס' גיטין נא: ד"ה מפני מה וכו'].

רבינו חננאל (המשך)

חזקה אין אדם תובע אלא אם כן יש לו. אדרבה כו' עד הכופר במלוה כשר בעדות. בפקדון פסול לעדות. רב חביבא מתני להא דרב נחמן אסיפא מנה לי בידך א"ל הן למחר א"ל תנהו לי נתתיו לך פטור. אין לך בידי חייב. מאן דמתני לה דרב נחמן ארישא כ"ש אסיפא. אבל מאן

שבועה דאורייתא. הכאה במקצת הטענה. שבועה דרבנן הא דרב נחמן: **מיפך שבועה.** אם אמר המתבע לתובע השבע וטול: **מיפס לנכסיה.** אם אמר איני נשבע ואיני משלם יורדין לנכסיו ונותנין לזה: **שכנגדו חשוד.** המתבע חשוד על השבועה ותנן לקמן (דף מד:) שתקנו חכמים שישבע התובע ויטול: **תקנתא היא.** שבועה עצמה של היסת תקנתא היא ותקנתא שיהא תובע נשבע ונוטל לתקנתא היסת שבועה שלא באה עליו אלא בתקנת חכמים לא עבדינן ויפסיד התובע בלא שום שבועה: **דפליגי עליה דרבי יוסי.** גבי מציאת חרש שוטה וקטן: **נקטיה לנכסיה דלשביקיה לגלימיה הוא.** אוחזו בציליו התלוים בו עד שיתן לו עלית שעליו כלומר כיון דמשמתינן ליה לעולם עד לדיתיב ליה לית לך למימת לנכסיה עדיף מהאי. כל דבר התלוי במחובר קרי ליה כובסא כדאמר אזול גרמא ומחיה לכובסא ואתר תמרי גאלו הן הגולין (מכות דף ח.): **עד דמטי זמן נגדיה.** לבתר תלתין יומין כדאמרינן רב מנגיד אמאן דמסהי שמתיה דרבנן עליה תלתין יומין בהאשה נקנית (קדושין דף יב.): **אשתבע לי.** אלא פרעתיך: **וכי מה כין זה.** שלא פגם שטרו לפוגם שטרו דתנן (כתובות דף פז.) הפוגמת כתובתה לא תפרע אלא בשבועה כילד היתה כתובתה אלא זוז והוא אמר התקבלת כתובתך והיא אומרת לא התקבלתי אלא מנה הוחיל ומודית במנה פוגמת את שטר כתובתה ולא תפרע השאר אלא בשבועה דליכא למיסמך תו אשטרא דליכא למימר טפי קינלה והשתא דאמרת משביעין לו מה יפה כחו משאם פגם את שטרו: **הפס.** גבי פגם את שטרו אע"ג דלא טעין לזה אשתבע לי אלא אומר פרעתיך טעינן ליה אלו ואמרינן לבעל השטר השבע: **משלם.** מפשיט: **לא מודקקינן ליה.** להשבע דמיחזי דחשדינן ליה ולא לגבות לו דהא אמר ליה אשתבע לי דלא פרעתיך: **נחתיו לך פטור.** אף משבועה ומיהו שבועת היסת איכא: **והא הכא כיון דאבעיה בעדים.** והוה לו בפנייהס כמאן דאוזפיה בעדים דמי: נתתיו

ומאן דתני אסיפא כו'. תור"ת השתא דלא איתמר הלכתא כחד מהנך ליתי היכא דליכא דברא דממונא לא משבעינן ליה מספק דהמע"ה ואעפ"כ לא היה מוחה בדיינים המשביעין וקלת נראה להשביע דאיכא דאמרי טפל לגשון ראשון כמו שאומר ריב"א מיהו תור"ת דאזלינן בתר המיקל (ו) וכן משמע בפ"ק דב"מ (דף ה.) גבי ההוא רעיא דמייתי התם מילתא דר"נ לתרשא דמתני' ור"מ דוחה דאיכא למימר דהתם ריש דמילתא נקט ומסיפא פריך דמשבעינן ליה היכא דאיכא דברא דממונא דהתם נמי איכא דברא דממונא מאחר שהיו רגילין למסור לו בכל יום ועוד דהא איכא קהלי דאכל דאכל תרי מיניהו ורב אמי גאון פירש דלא משבעינן ליה אלא משמתינן ליה על תנאי שיהא בשמתא (ז) אם הוא חייב ואינו משלם:

מאי איכא בין שבועה דאורייתא לשבועה דרבנן. כפ' הכותב (כתובות דף פח. ושם) גבי הא דאמר רב (ח) נתמן מי פקח שמעון מייתי ליה לידי שבועה דאורייתא פירש בקונטר דנפקא מינה דבדאורייתא בעי למינקט חפצא בידיה ובדרבנן לא בעי ואין נראה דהכיא נפקותא לא אמרינן הכא ועוד דבפרק השולח (גיטין דף לה. ושם) גבי אלמנה דקאמר אדרה בבית דין ואשבעה חוץ לב"ד פי' בקונטר גופיה דבב"ד לא בעי אשתבועי משום דבעי אנקוטי חפצא בידיה אף על גב דשבועה דאלמנה שבועה דרבנן היא ובריש שמעתתא דהכותב (כתובות דף פז: ושם) פירש נמי בקונטרס גבי הא דסבר רמי בר חמא למימר שבועה דאוריי' דנפקא מינה לאפוקי שבועה:

ולמר בר רב אשי דאמר בדאוריי' נמי מפכינן. ריב"ן פי' בשם הקונטרס דהלכתא כותיה דקיימא לן כמר בר רב אשי במיפך שבועה וכן בשבועת רבינו גרשון מאור הגולה וכן רב אמי גאון והביא ראיה דהלכתא כותיה מדקאמר לקמיה אמי מאן דמפיק שטרא על חבריה אי אמר ליה אתין אשתבע לי דלא פרעתיך אמרי' ליה זיל אשתבע ליה ומה התם דאית ליה עליה ממון גמור מדאורי' יכול להפך עליו שבועה היכא דאית ליה (ב) אלא שבועה דאורייתא לכ"ש דמאי א"ל אשתבע לי את ולפי דבריו מאן דפליג אמר בר רב אשי כ"ש דפליג אדלקמיה מיהו הגאונים נחלקו בהיא דלקמיה אי אמר ליה אשתבע לי דלא פרעתיך אם יכול אידך לחזור ולומר אשתבע לי את ותפטר (ג) ואם יכול אין ראיה לרב אמי משם ועוד דלא דמי דבהיא דלקמיה ודאי תקנו רבנן משום דשכיחא דמתרמי זימנין טובא דבתר דפרעיה אשתבע שטרא בידיה כדאמרינן בפ"ק דב"מ (דף מו:) אשתמוטי דקא משתמיט דאמר ליה למחר יהבינא לך השתא ליתיה גבאי אי נמי אפשיטיה דספרא זייר ליה אבל גבי שבועה דאורייתא למה להם לתקן שיכול להופכה והשתא ההיא דלקמיה אתיא אפי' כמאן דפליג אמר בר רב אשי ורבינו יצחק מלא בתשובות קדמוניות דלא מפכינא שבועה דאורייתא וכן בה"ג ובסדר תנאים ואמוראים הלכתא כמר בר רב אשי ס"ס בר ממיפך שבועה ואודיתא אך מה שכתב בסדר תנאים ואמוראים דמיפך שבועה חשוד וקאמר מר בר רב אשי דמפכינן אכנגדו אין נראה דבחשוד לא איירי אלא בסמוך דאמר איכא ביניהו שכנגדו חשוד אלא כפירוש הקונטרס דאמר נתבע לתובע השבע וטול ור"ח נמי פסיק דהלכתא כותיה בכל הס"ס בר ממיפך שבועה ומיורי וסימנך הפך לבן ומיורי בפ' בהמה המקשה (חולין דף עו: ושם) גבי לומת הגידין דקאמר זייגי אף עליו (דחורין) [דלא חורין]: הני תרתי בלחוד לית הלכתא כותיה. ואליבא דמר בר רב אשי. מאי ביניהו ואמרינן בדאורייתא אם לא ישבע נחתינן לנכסיה ונותנין אותן לתובע אבל בדרבנן לא נחתינן לנכסיה. ולר' יוסי דתנן בציטין פרק הנזקין מציאת חרש שוטה וקטן יש בהן גזל מפני דרכי שלום ר' יוסי אומר גזל גמור. ואוקימנא קסבר מוציאין אותו בדיינין. הנה אפילו בדרבנן מחתינן לנכסיה. מאי ביניהו ואמרינן בדאורייתא אם היה הנתבע (חשוד על השבועה) אפכינן השבועה ונשבע התובע ונוטל וכדרבנן לא מאי טעמא דעיקר השבועה מדרבנן תקנתא היא ותקנתא לתקנתא לישבע וליטול לא עבדינן. ולרבנן דפליגי על ר' יוסי דאמרי לא נחתינן לנכסי דגזל מציאת קטן מאי עבדינן ליה: ואסיקנא משמתינן ליה ואי לא אתי ותבע למישריה עד תלתין יומין בתר ל' יומין הוא עידן נגודיה מנגדינן ליה כרב דרב מנגיד אמאן דחייל עליה שמתא בתחלת שנים אוחזין בטלית תני ר' חייא מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי ועדים מעידין אותו שיש לו עליו נ' זוז ישלם (עליו) נ' וישבע על השאר וק"ל כר' חייא: ו) וקשיא לן הא דתנינן בתוספתא היה טוען מנה בב"ד וכפר ובאו עדים והעידו שחייב לו חמשים זוז הרי זה משלם ופטור על השבועה. ואם היה עד אחד מעידו הרי זה נשבע על הכל: **מתני'** מנה לי בידך א"ל הן למחר אמר לו תנהו לי נתתיו לך פטור:

ומאן דתני אסיפא הכא הוא דאיכא דררא דממונא אבל התם דליכא דררא דממונא לא מאי איכא בין שבועה דאורייתא לשבועה דרבנן איכא ביניהו [א]מיפך שבועה בדאורייתא לא מפכינן שבועה בדרבנן מפכינן ולמר בר רב אשי דאמר בדאורייתא נמי מפכינן שבועה מאי איכא בין דאורייתא לדרבנן איכא ביניהו [ב]מיחת לנכסיה בדאורייתא נחתינן לנכסיה בדרבנן לא נחתינן לנכסיה ולרבי יוסי דאמר בדרבנן נמי נחתינן לנכסיה דתנן [ג]מציאת [ד]חש"ו יש בהם גזל מפני דרכי שלום ר' יוסי אומר גזל גמור [ה]ואמר רב חסדא גזל גמור מדבריהם למאי נפקא מינה להוציאו בדיינין מאי איכא בין דאורייתא לדרבנן [ו]איכא ביניהו שכנגדו חשוד על השבועה בדאורייתא שכנגדו חשוד על השבועה אפכינן ליה שבועה ושמו אאידך [ז]בדרבנן תקנתא היא [ח]ותקנתא לתקנתא לא עבדינן ולרבנן דפליגי עליה דרבי יוסי דאמרו בדרבנן לא נחתינן לנכסיה מאי עבדינן ליה משמתינן ליה אמר ליה רבינא לרב אשי האי [ט]נקטיה בכובסיה דנשבקיה לגלימיה הוא אלא מאי עבדינן ליה אמר ליה [י]משמתינן ליה עד דמטי זמן נגדיה ונגדינן ליה ושבקינן ליה אמר רב פפא [יא]האי מאן דאפיק שטרא על חבריה ואמר ליה שטרא פרוע הוא אמרינן ליה לאו כל כמינך זיל שלים ואם אמר לשתבע לי אמרינן ליה אשתבע ליה א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי ומה בין זה לפוגם את שטרו א"ל התם [יב]אע"ג דלא טעין איהו טענינן ליה אנן הכא אמרינן ליה זיל שלים ליה ואי טעין ואמר אשתבע לי אמרינן ליה זיל אשתבע ליה [יג]ואי צורבא מרבנן הוא לא משבעינן ליה א"ל רב יימר לרב אשי צורבא מרבנן משלח גלימא דאינשי אלא [יד]לא מזדקקינן ליה לדיניה: מנה לי בידך כו': אמר רב יהודה אמר רב אסי המלוה את חבירו בעדים צריך לפורעו בעדים כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי יכול לומר לו פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדה"י תנן מנה לי בידך אמר לו הן למחר אמר לו תנהו לי נתתיו לך פטור והא הכא [טו]כיון דתבעיה בעדים כמאן דאוזפיה בעדים דמי וקתני פטור

תיובתא

מג א מיי' פ"ח מהל' טוען הל"ו סמג עשין לה טוש"ע חו"מ סי' פז סי"ח:
מד ב מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף ט:
מה ג מיי' פי"ז מהל' אישות הל"ב סמג עשין עד טוש"ע חו"מ סי' רע סעיף ח:
מו ד מיי' פ"ב מהלכות טוען הל"ד סמג עשין לה טור ש"ע חו"מ סי' לב סעיף ז וסי"ח:
ה [מיי' פ"ב מהל' טוען הל' ז]:
מז ו מיי' שם פ"ח הל' ה סמג שם טור ש"ע חו"מ סי' פז סעיף ט:
מח ז מיי' פי"ד מהל' מלוה הלכה ב סמג עשין לד טור ש"ע חו"מ סי' פב סעיף ב:
מט ח מיי' שם הלכה ח סמג שם טוש"ע חו"מ סי' פד סעיף ח:
נ ט מיי' שם הלכה ב סמג שם טוש"ע חו"מ סי' פב סעיף ו:

מוסף רש"י

גזל גמור מדבריהם. מפני דרכי שלום (ב"מ יב.) אפילו לר' יוסי לאו גזל לאוריתא הוא (גיטין סא.). למאי נפקא מינה. מדר' יוסי, הא אתא לאשמועינן דהמחיר חכמים בתקנתן כגזל גמור (ב"מ יב.). להוציאו בדיינין. לרבנן לא דפיק בדייניס ומיהו לר' יוסי גזל מעליא לא הוי ליפסל לעדות ולעבור עליו בלאו (גיטין סא.). ותקנתא. דשכנגדו שבע ויטול דהוא נמי תקנתא, דמן התורה מי שעליו לשלם הוא יבע ויפטר מן התשלומין ואין נשבע ונוטל מן התורה, ואותן המעוין בשבועות (מד:) תקנת מחכמים הן ולשבועה לאוריתא עבוד רבנן תקנתא, אבל תקנתא לתקנתא לא עבדינן (ב"מ ה:).

רבינו חננאל (המשך)

דרבנן ל' יומין ולא קא תבע לשמתיה. והא דרב מפורשת ביבמות פרק רבן גמליאל: אמר רב פפא האי מאן דמפיק שטרא אחבריה וטען דפריע הוא לאו כל כמיניה. אלא אמרינן ליה זיל פרעיה ואי אמר ליה לישתבע לי דלא פרעתיה מחייבין ליה לאשתבועי ליה והני מילי בדטען הלוה ואמר לישתבע לי אבל אנן לא טענינן ליה כי היכי דטענינן על הפגום שטרו: ואי צורבא מרבנן הוא האי דמפיק שטרא אחבריה לא מזדקקינן ליה ללוה כד טעין לישתבע לי: **תוספתא** (פ"ה) מנה לי בידך אין לך בידי. וכן הטוען היה לך בידי ונתתיו לך או שיש לי בידך במנה כסות במנה פירות: מנה לי ביד אביך אין לך בידו כלום או נתנו לך או שיש לו בידך במנה כסות במנה פירות פטור. מנה לי בידך אין לי בידו או נתתיו לו או שיש לי בידו במנה כסות במנה פירות: מנה לי ביד אביך אין לך בידו כלום או נתנו לך או שיש לו בידך במנה כסות במנה פירות פטור.

אין לך בידי אלא ליטרא כסף פטור. מהשתא הו"ל לרב לאפלוגי [ר"ג] כדפליג בסיפא בשטענו חטין והודה לו בשעורין ולשמואל אדלעיל שתי כסף יש לי בידך והלה אומר אין לך בידי כו' אלא נטר עד לנסוף ופליג אכולהו ונריך לדקדק אמאי צריכי כל הנך ואיכא מייניהו דתני אידך:

תיובתא

ח) [ב"מ יב. גיטין נט:], ט) [גיטין סח. ב"מ יב.], ג) [לקמן מו. ב"מ ה:], ד) [נ"מ קח: ועי' מ"ש בהפלאה שבערכין ערך כנסן], ה) [עי' תוס' ב"ב ל. ד"ה לאו], ו) [עי' מהרש"א], ז) [לקמן מה.], ח) שיך לתתני' בריש פרקין.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מאי איכא וכו' גבי הא דאמר רב פפא לו' פקח הוא מייתי לי' כל"ל ותיכא נחמן ומיכא שמעון נמתקן: (ב) ד"ה ולמר וכו' דלית ליה עליה אלא שבועה:

גליון הש"ם

גמ' ותקנתא לתקנתא לא עבדינן. עי' לקמן דף מו ע"ב תוס' ד"ה בדרבנן: תוס' ד"ה ומאן וכו' אם הוא חייב ואינו משלם. עי' כ"ק דף קיח ע"א תוס' ד"ה ר"נ: ד"ה ולמר וכו' ואם יבול אין ראיה. היינו דלמ"ל דלא מהפכים בדאורייתא צריך הנתבע ליטבע כיון דשבועתו א"י לספק. לק דיכול הוא להטיל שבועה עליו כמו על השטר דיטול לומר השבע לי בזה יכול התובע להפך שבועה זו השבע ופטור. אבל אם מדאורייתא מהפכין מהפך הנתבע שבועתו עליו וצריך התובע ליטבע כמע"ל פשוט. ודלא כהמהרש"א דנמתק בזה:

רבינו חננאל

דמתני לה אסיפא אמר לך הכא אמר רב נחמן משביעין אותו שבועה היסת משום דאיכא דרדא דממונא. פירוש עיקר. דהא הודה לו מקודם כגון הא דגרסינן בפרק חומר בקודש (חגיגה כא.) א"ר אילעא א"ר חנינא עשר מעלות שנו כאן כו' עד מאי טעמא הראשונות דאית להו דרדא דטומאה מדאורייתא גזרו בהו רבנן כו': מה איכא בין שבועה דאורייתא לשבועה דרבנן. ואמר בדרבנן אי אמר ליה השבע וטול הדין עמו בדאורי' (למימר) [לא. ולמר] בר רב אשי אפילו בדאורייתא מפכינן. ולית הלכתא כותי. דהלכתא כותיה בכל התלמוד בר ממיפך שבועה ואיורי. וסימנך הפך לבן. והני מיורי מפורש בפרק בהמה המקשה מר בר רב אשי בענין צומת הגידין כיון דזייגי אע"ג (דחורי) [דלא חורי]: הני תרתי בלחוד לית הלכתא כותיה. ואליבא דמר בר רב אשי. מאי ביניהו ואמרינן בדאורייתא אם לא ישבע נחתינן לנכסיה ונותנין אותן לתובע אבל בדרבנן לא נחתינן לנכסיה. ולר' יוסי דתנן בציטין פרק הנזקין מציאת חרש שוטה וקטן יש בהן גזל מפני דרכי שלום ר' יוסי אומר גזל גמור. ואוקימנא קסבר מוציאין אותו בדיינין. הנה אפילו בדרבנן מחתינן לנכסיה.